

Posudek vedoucího/oponenta bakalářské/diplomové práce

Ústav sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové

Autor(ka) závěrečné práce: Hynková Lucie

Název závěrečné práce: Příležitosti a bariéry začlenění osob v předdůchodovém věku na trhu práce v Hradci Králové

Hodnocení formulace hlavního cíle práce:

D

Odůvodnění: Cíl práce je uveden na několika místech práce a pokaždé je formulován trochu jinak (viz anotace, s. 10, s. 41), což zřejmě poukazuje na to, že se během tvorby práce průběžně proměňoval, to samo o sobě není nic nepřirozeného, nicméně tento proces není jinak autorkou reflektován, a tak to vypadá, že úplně neví, o čem přesně má práce být. Pokud bych měla vycházet z oficiálního zadání, tam se dokonce vyskytuje výrok, že cílem je „rozbor“ cílové skupiny, přičemž předmětem rozboru budou „nástroje úřadu práce“, a bariéry budou pouze „naznačeny“. Zřejmě by tato „trojčlenka“ mohla být i v jiné kombinaci, taktéž by nemělo docházet k záměně cíle a cesty k němu, ale protože je to častá chyba nejen u začínajících vědeckých pracovníků, dají se tato pochybení akceptovat, navrhuji však sníženou známku.

Hodnocení struktury práce:

B

Odůvodnění: Struktura práce odpovídá Metodickému pokynu ředitele ÚSP FF UHK č. 1/2018, avšak s drobnými odchylkami, např. podkapitoly netvoří vždy text o min. 2 odstavcích, hlavní kapitoly neobsahují uvedení a shrnutí, podkapitoly na sebe často nenavazují a text netvoří koherentní celek.

Hodnocení teoretické části práce:

E

Odůvodnění: Řadu podkapitol lze považovat za naprosto redundantní (např. většina z kap. 1. 5- - jakou souvislost se zvoleným tématem práce má např. frickční, cyklická či sezónní nezaměstnanost?), taktéž kap. 1.7. se zabývá celou řadou cílových skupin, ohrožených na trhu práce, přestože již v zadání práce je zvolena jedna konkrétní a té je pak věnována pozornost v nedostatečném rozsahu (7 řádků). Kap. 1. 8.o dopadech dlouhodobé nezaměstnanosti je pojata obecně a není vztažena ke zvolené cílové skupině osob v předdůchodovém věku. Celá kap. 1 působí, jakoby jejím hlavním účelem bylo zaplnit stránky. Až kap. 2 (začíná na s. 24) se věnuje tématu bakalářské práce, její členění je však chaotické a postrádá logiku, např. příčiny ohrožení osob v předdůchodovém věku na trhu práce jsou definovány jako „prestíž“, „moc“, „mobilita“, „vzdělání“, „flexibilita“, „jazyky“, „rekvalifikace“

atd., nikoliv jako absence či nenaplnění tohoto požadavku, znovu se vracíme k charakteristické osob v předdůchodovém věku, kap. 2.3. tvoří několik převzatých a autorkou nekomentovaných tabulek, v podkapitole 2.3.1. se dokonce dostaneme k postojům samotných nezaměstnaných k vlastní nezaměstnanosti, k věkové diskriminaci na trhu práce a k postojům ke starším lidem obecně. Čekala bych, že padne zmínka o ageismu, zdá se však, že ho studentka vůbec nezná a nezabývá se tímto jevem, přestože je k němu dostupná celá řada studií zveřejněných na internetu (např. <https://www.ageismus.cz/odkazy-a-zdroje>). Práce s aktuálními zdroji je vůbec slabé místo, chybí jakékoliv články či studie a výzkumy, které by dokazovaly, že se studentka tématem skutečně zabývá do hloubky. Celkově hodnotím seznam zdrojů za nedostatečný i co do monografií, část z uvedených titulů představují spíše populárně-naučné příručky pro manažery (vyd. ComputerPress). Samotná kritická práce se zdroji je na velmi nízké úrovni, chybí jakýkoliv komentář, zhodnocení, porovnání, jedná spíše o bezmyšlenkovité přejímání myšlenek druhých bez vlastního příspěvku. Práce neobsahuje žádné shrnutí teoretické části a popis (stanovení) teoretických východisek pro výzkumnou část.

Hodnocení metodické části práce:

F

Odůvodnění: Hlavní pochybení celé bakalářské práce spatřuji ve zvolené metodologii a hlavně v její aplikaci na výzkum. U kvalitativního výzkumu, který se obvykle zaměřuje na zachycení subjektivních kategorií (kam patří i bariéry nějaké cílové skupiny na trhu práce – pokud pomineme ty objektivní, které většinou nemá smysl zkoumat), považuji za nepřijatelné, aby byli za informátory zvoleni nikoliv příslušníci této cílové skupiny, ale osoby, které jsou s nimi v nějakém kontaktu či vztahu – v tomto případě dokonce vztahu závislosti a podřízenosti – a mluvili de facto za ně. Výsledky výzkumu jsou tak naprosto zkreslené a vypovídají pouze o názorech a postojích úplně jiné cílové skupiny. Volba výzkumného „souboru“ je proto dle mého názoru nevhodná. Tento soubor čítá 6 osob z řad pracovníků ÚP, u kterých jen víme, jakou agendou se zabývají (nikoliv však jak dlouho), bohužel není zřejmé, zda jsou to vzděláním sociální pracovníci, což by bylo jistě významnou charakteristikou a hrálo roli při interpretaci výsledků výzkumu. Dílčí cíle výzkumu jsou zvoleny tak, že celistvost výzkumu tříští více směry, zejména dílčí cíl 3 odvádí veškerou pozornost na analýzu služeb poskytovaných ÚP v Hradci Králové. Dílčí cíl 2 není ani srozumitelný (jak velký důraz NA CO je kladen KÝM na tuto skupinu...?) a výzkumný záměr, který se z větší části soustředí na evropské projekty úřadu práce a využívání rekvalifikací, opřený o studium dvou dokumentů, vyznívá spíše jako analýza východisek, která absentují v teoretické části práce. Zmíněné „studium dokumentů“ navíc v žádném případě nesplňuje požadavky na využití této výzkumné techniky a metodologicky není nijak podloženo (není zřejmé, co bylo zkoumáno a podle jakých kritérií, není doložen záznamový arch dokumentu). Také mě zarazilo, že výroky informantů mají charakter vět i vícevětých celků, a to téměř bez chyb, výpustek, zeugmat, typických pro hovorové ústní projevy, přestože autorka práce si nemohla rozhovory nahrávat (údajně kvůli ochraně osobních údajů) a přiznává, že si ne všechno stihala přesně zapisovat. Z tohoto rozporu není moc zřejmé, jak rozhovory skutečně probíhaly.

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu:

F

Odůvodnění: Zpracování výsledků výzkumu je bohužel důsledkem pochybení v metodologické části (není zvolen žádný postup pro zpracování získaných informací), navíc odhaluje i další nedostatky, co se týká variability získaných údajů (studentka sama přiznává, že rozhovory prováděla za přítomnosti dalších osob, resp. dalších informantů, kteří pak věděli, jaké otázky bude autorka práce pokládat a

sama pak přiznává, že „odpovědi těchto osob se shodují“). Už samotná volba místa, kde se rozhovory konají, jsou proti všem doporučením (sdílená kancelář přímo na pracovišti informanta) i etickým zásadám. Pokud je o interpretaci získaných údajů, má autorka práce sklon k bagatelizaci a zjednodušování, svá zjištění formuluje jako obecně platné skutečnosti, přestože se zakládají na názorech (a někdy jen dojmech) 6 osob. I v situacích, kdy se odpovědi informantů neshodují, volí autorka formulace typu „celkově se respondenti shodli“, nebo si vypomáhá výpočtem, kolik informantů tvrdí či ono („dva pracovníci zmiňují..., zatímco jeden pracovník uvedl... a respondent P6 odpověděl stejně jako respondent P4“, viz s. 48)). Tyto pokusy uchopit výsledky matematicky – u kvalitativního výzkumu zcela irelevantní – bohužel vyčerpaly veškeré kroky, jak výroky informantů využít a vyhodnotit. Autorka práce se nepozastaví ani nad situací, kdy pracovník ÚP uvádí, že nejlépe uchazečům trhu práce „pomáhá ÚP a jeho služby“. Bohužel tato lhostejnost, od koho vlastně údaje autorka získává, se podepisuje i na tom, jak s těmito zjištěními nakládá.

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce:

D

Odůvodnění: Závěry práce představují stručné zopakování toho, co jsme se již mohli dočíst v teoretické části, a výtah některých názorů informátorů, přičemž autorka konstatuje, že „každý pracovník vnímá problematiku odchodu do důchodu jinak“. Pokus shrnout a zpřehlednit bariéry a příležitosti osob v předdůchodovém věku do tabulky připomíná „dětskou“ verzi toho, co již provedla dříve Svobodová ve svém výzkumu (viz s. 28), ale v podstatě dokazuje, že alespoň v tomto se autorka práce pokusila o vlastní myšlenkový proces, byť v podstatě objevila objevené. Vedle bariér jsou ve stejném rozsahu (zajímavé!) i „příležitosti“ k jejich řešení, což proč ne, pokud se neredukují jenom na standardní nástroje a případné projekty úřadů práce, nejsem si však jistá, zda tato dimenze SWOT analýzy patří do závěrů vědeckého výzkumu. Musím autorce přiznat i zajímavý postřeh, pokud se jedná o jeden ze studovaných dokumentů, kdy za doporučením pro zaměstnavatele stojí jiné zájmy než skutečná pomoc osobám při hledání cest, jak si udržet zaměstnání. Cíl práce vnímám vzhledem k výše uvedenému jen jako částečně naplněný.

Hodnocení formální stránky práce:

C

Odůvodnění: Stylistická úroveň práce je průměrná, místy připomíná spíše učebnici. Gramatické nedostatky se vyskytují v menší míře, až na nespisovné sloveso „koukat“ a pár chyb v interpunkci. Samotná stavba textu je zatížena vysokým počtem velmi krátkých subkapitol, členění do odstavců je bez chyb a citace odpovídají užívané normě.

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky:

E

Odůvodnění: Práci vzhledem k výše uvedeným chybám za příliš přínosnou nepovažuji, pokud jde o autorkou zvolený cíl práce, zejm. výsledky výzkumu nejsou použitelné, snad jen jako sonda do myšlení pracovníků ÚP, která je varující a přináší další výzvy pro praxi sociálních pracovníků.

Další připomínky:

Otázky k obhajobě: Otázky jsem položila v průběhu hodnocení jednotlivých kritérií tohoto formuláře a prosím o jejich zodpovězení dle uvážení zkušební komise.

Celkové zhodnocení práce:

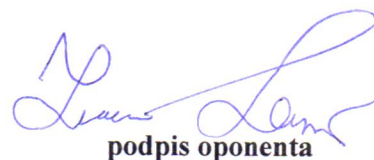
E

Odůvodnění: V klíčových kritériích (zpracování teoretické části, metodologie a výsledky/přínos) nelze práci hodnotit lépe než E, proto se k této známce přikláním i při celkovém zhodnocení práce.

V Hradci Králové, dne 23. 4. 2019

Zuzana Hloušková

jméno oponenta (strojově)



podpis oponenta